

dering te
ingediend
hand te
eening
merdeiden,
t;

e Handelin-
dering van
ken waren,
et volgend
„De Class.
roevig ver-
een aantal
staan zijn;
iden kerk-
en zijn, die
maker be-
stemmen
er Gerefor-
ed dat allen,
blijven be-
even, maar
men; even-
ozer Ned.
3 geworden
in 1835 en
eg staat —
erzocht de
len nemen,
onzer kerk
volgens de
ar de tijds-
de Chris-
de Neder-
aanvaard,
om na niet
n te wonen
nen, en als
te arbeiden
rijk en tot

k dit ver-
e kroniek-
noozelheid

g een paar
terwijl zelfs
lusie heeft
de Heeren
werken als
de Dolee-
ninkrijk en
aan" (had
storing"?);
t genoemde
korten tijd
open armen
/ deze peti-

erzoek der
n levens-
niet wijst,
is één is,
even leven,
eeld.

ft treden
kan slaan,
ons docke
gel van alle
nlijk onze

e broeders
belijdenis
ieren van
n leven.
huld van
uitend en
tie die in
opgelegd,
egvalt en
rdt als de
ordt, niets

ingezien,
verdeeld-
en in ons
en is aan

door de
e organi-
baarheid
ers in de
komen ze

de beker
al bidden
met spot
n zich zal
ing Jezus
lij in Zijn
oddellijke

Kerk in
rden; de
en wonen,
en vijand

gemeen-
rt om de
t die dag

van de
jongste
ling mag
voor de
g niet be-

elijkheid

de wet
erkend;
rege, die
t meer
ristelijke
lijft het
ristelijk
cht, dat
n Ge-
uitkeert,
s in on-

Waar nog bijkomt, dat de examen-
dwang voor staatscommissies, die vaak voor
het grootste deel uit mannen van de ne-
trale school bestaan, voor onze onderwij-
zers een niet gering nadeel is. Ook al zou
het verwijf van opzettelijke partijdijsheid
niet juist zijn, dan spreekt het toch wel van
zelf, dat examinatoren die een geheel andere
levensrichting zijn toegedaan, niet het meest
geschikt zijn om de bekwaamheid onzer
Christelijke onderwijzers te onderzoeken.
Bij een goed examen is vertrouwen en
sympathie noodig, om den examinandus tot
volle ontplooiing van zijn kracht te doen
komen. En tegenover een commissie die
meerendeels of geheel uit mannen van libe-
rale richting bestaat, voelt de Christelijke
onderwijzer zich niet vrij.

Het is daarom dat heel onze Christelijke
Pers met warme ingenomenheid de verklaring
begroette door den Minister van Binnen-
landsche Zaken op het feest der Unie af-
gelegd.

Die verklaring hield toch voor eerst in,
dat de Regering met hartelijke belang-
stelling de ontwikkeling van het Christelijk
onderwijs begroette. Al kon de Regering,
gebonden aan de Grondwet, zelve geen
religieus onderwijs geven, ze erkende toch,
dat voor heel ons volk het christelijk onder-
wijs het meest gewenscht was en wilde
daarom van harte dit onderwijs steunen.

En dat deze verklaring niet een pla-
tonische uiting was, maar in daden zou
worden omgezet, bleek waar de Minister
meedeelde, dat reeds een wetsontwerp was
ingediend, waardoor de minimumsalariën
en de verhoogingen door de wet voor-
geschreven ook voor de bijzondere scholen
voortaan door het Rijk zouden gedragen
worden en een nieuwe regeling voor de
examens zou worden vastgesteld, waarbij
met de wenschen der Christelijke onder-
wijzers rekening was gehouden.

Deze openhartige verklaring zal niet
weinig er toe bijdragen om aan deze Re-
gering den steun te verzekeren van al wie
voor het christelijk onderwijs met ons den
strijd heeft aangebonden. Alleen van een
beslist Christelijk Kabinet toch is te ver-
wachten, dat het dezen belangrijken stap op
den weg tot vrijmaking van het bijzonder
onderwijs zal doen. Een liberaal Ministerie
moet berusten in den verkreken toestand,
desnoods de subsidie eenigermate verhoogen,
maar een zoo radicale beslissing, waardoor
de christelijke scholen plotseling van alle
finantieele zorg zouden bevrijd worden, kan
alleen verwacht worden van een Kabinet,
dat openlijk belijdt, dat niet in de neutrale
Staatschool maar in de christelijke school
de hechtste waarborg ligt voor de verhef-
fing van ons volk en het hoog houden van
het gezag.

Maar juist deze belangrijke wijziging,
die het christelijk onderwijs tot zoo on-
gemeenen bloei zal kunnen brengen, legt dan
ook aan de voorstanders van de School
ten den Bijbel de verplichting op, om bij-
tijds zich rekenschap te geven van wat de
veranderde positie dezer school eischen zal.

En daarop doelden wij in de tweede
plaats, wanneer wij spraken van een voort-
varen tot een hooger ideaal.

Onze christelijke scholen zijn onder veel
benauwdheid geboren. Waar de worsteling
om het bestaan zoo moeilijk was, kon aan
krachtige organisatie nauwelijks worden
gedacht. Wanneer men aan de wettelijke
voorschriften kon voldoen, het christelijk
karakter der school kon handhaven en
financieel den strijd kon volhouden, was
men reeds voldaan. Wel vond men in de
Unie, in Christelijk Nationaal, in den School-
raad en in andere verenigingen een be-
ginzel van organisatie, maar de meeste
dezer verenigingen deden toch meer op
finantieele hulp, het afnemen van examens
en de beslechting van onderlinge geschillen
dan dat het klare en bewuste doel voor
oogen stond om een organisatie te krijgen
van het Christelijk onderwijs over heel het
land. Feitelijk is de toestand zoo, dat elke
Christelijke school met de vereniging, die
haar in stand houdt, een leven op zich
leidt, geheel autonoom is en vast ver-
band met de andere scholen dusver ont-
breekt.

Toch spreekt het wel vanzelf, dat deze
toestand zoo niet blijven kan. Nu de Chris-
telijke school gegroeid en een macht in
ons Vaderland geworden is; nu de heroische
strijd om het bestaan gestreden is en een
nieuwe periode van welvaart aanbreekt,
doen tal van vragen zich voor, die alleen
door samenwerking kunnen beslist worden.

De vraag naar de beste opleiding onzer
onderwijzers.

De vraag naar goede handboeken voor
het onderwijs.

De vraag welke paedagogische methode
bij het Christelijk onderwijs moet gevolgd
worden.

Vragen, wier beantwoording met de
diepste beginselen saamhangen en waarop
het antwoord alleen gevonden kan worden
wanneer de beste krachten op het gebied
van het onderwijs onder leiding van de
mannen der Christelijke wetenschap zich
aan die taak wijden.

Het is daarom dat van zoo hoog belang
is het rapport en advies dat door het Be-
stuur van de Vereeniging voor gerefor-
meerd schoolonderwijs is opgesteld en thans
in druk is verschenen.

Al is het onderzoek naar het vaderschap
verboden, toch zal ieder die dit rapport
leest geen oogenblik twijfelen, of de tweede
ondertekenaar Prof. Havincx heeft aan de
samenstelling het leeuwendeel gehad.

Over dit rapport een volgend maal.

Uit de Pers.

In het *Zeemische Kerkblad* schrijft H. een
serie artikelen over lot en spel, waarbij hoofd
doel is om te waarschuwen tegen de loterij.
Na in een voorgaand artikel te hebben aan-
getoond, waarom loterij in strijd is met de

eerste tafel der wet, wordt dit nu ook bewezen
ten opzichte van de tweede tafel;

Loterij is niet alleen in strijd met de eerste tafel
van de Wet des Heeren, maar evenzeer met de
tweede. In het achtste gebod verbiedt God den
diefstal in het tiende het begeren. Nu verbiedt
God in het achtste gebod, niet alleen dat stelen en
rooven hetwelk de Overheid straft; maar Hij noemt
ook dieverij alle boose stukken en aanslagen, waar-
mede wij onzes naasten goed denken aan ons te
brengen, hetzij met geweld of schijn van recht....
of door enige middel van God verboden.

De mensch heeft behoefte aan stoffelijke goe-
den. Heel zijn bestaan is aldus ingericht, dat hij
deze nooit missen kan. 't Is daarom volstrekt niet
verboden een deel van de goederen der aarde aan
ons te brengen. Zij zijn er voor, de hemel is des
Heeren, maar de aarde heeft Hij den menschenkin-
deren gegeven. Het privaatrecht is geen diefstal,
gelijk het sociale en communisme beweert.

Alleen maar, bij het streven naar een deel van
dit aardse goed hebben wij ons te houden aan de
ordinantie des Heeren. Hij toch heeft den mensch
bepaalde middelen aan de hand gedaan, waardoor
hij zich een bescheiden deel der goederen kan
verwerven. En dat staat voorop, het mag alleen
geschieden langs *erlijken, goetlijken* den weg.

Het kan op vele manieren, zoo wij dit maar
steeds in het oog houden. Ik noem slechts enkele.
Daar hebt gij den weg van arbeid. Door dien ar-
beid verdient iemand loon. Dat loon is een wettig
verdiend bezit. Het kan langs den weg van fabri-
catie; wat ik maak is het mijne, indien ik n.l. over
den tijd en de grondstoffen heb te beschikken.
Krachtens Goddelijk recht is de vrucht van mijn
arbeid dan het mijne en in het bezit er van mag
ik mij verblijden. Wij denken terstond ook aan
allen eerlijken handel, aan landbouw en veeteelt,
aan industrie en nijverheid, — alle goetdoodse mid-
delen om zich een deel van het aardse goed te
verwerven, of het verworven op gepaste wijze te
vermeerdren.

Bij deze allen is er een natuurlijk verband tus-
schen den verrichten arbeid en het verkregen goed.
De werkmans krijgt niet om niet zijn loon, 't is niet
verloren. De handelaar, die eerlijk handelt, moet
winsten en rijken, om te kunnen concurreren. Hij
verliest zijn brood. De fabrikant is bezig den pa-
schen dag, om zijn fabriekat solied en bruikbaar
te maken. En of zijn waar afrek vinden zal, hangt
voor een goed deel af van de deugdelijkheid. Ge-
lokt 't den man vooruit te komen, dan komt dit
onder den zegen des Heeren door zijn vijlen en-
ergie, door zijn wilskracht en bekwaamheid.

Dat natuurlijk verband nu tusschen arbeid en
beis is een Goddelijke ordinantie. De Schrift zeg-
wie niet werkt zal ook niet eten; de luiaard zal
gescheurde kleeren dragen. 't Luliekerland is een
anti-goddelijk verzinzel, en de gebraden duiven
vliegen ons niet in den mond. Het is de wilje
Gods, dat de mensch arbeid geve, arbeid op aller-
lei wijze, arbeid met het lichaam en arbeid met
den geest, voor het stoffelijk goed. Daarbij ligt
een tegel voor het kwaad. Want wat men zuur
verdiend wordt gewaardigd. Is er nu bij het loten
zulk een verband tusschen het werpen van het lot
en het ontvangen van den prijs? Kan dat nu genoemd worden een verdienen
door eerlijken arbeid? Zeker niet. Er heeft wel
eenige arbeid plaats, het werpen van de dobbel-
steen, het trekken van het lot uit de bus. Maar
dat is een arbeid die niets voortbrengt, een arbeid
daarom alleen reeds ijdel en zondig. Eer de trek-
king der Staatsloterij plaats heeft, hebben daar
zeke vele menschen arbeid gevonden, maar 't is
een arbeid die alleen kracht verslindt, niet pro-
duceert. Het inlegkapitaal is er geen cent door
vermeerdert. Zulk arbeid mag door christenen
niet bevoorrecht worden, 't is ijdel, doelloos, zondig
werken, misbruik van de krachten ons door God
geschonken.

En nu de misd.g. Als de verloting heeft plaats
gehad, hebben alle deelnemers evenveel of even
weinig arbeid verricht. De uitkomst is daaraan niet
geveendredigd. De winners krijgen wat voor hun
arbeid, maar zij krijgen veel te veel. Anderen zijn
geheel kwijt wat zij inlegden. De winsters ontvangen
wat zij niet hebben verdiend. En wie wordt dat
ontnomen? Van zelf aan de verliezers, die precies
even veel of even weinig gedaan hebben, als zij.
Dat is onrecht, onbillijkheid jegens anderen. 't Is
een ongeoorloofd middel om aardisch goed in uw
beis te krijgen, zonde tegen het achtste gebod.
Want er moge al schijn van recht zijn, door er
zich op te beroepen, dat de inleggers te voren reeds
bekend zijn met de mogelijkheid van verlies, dit
maakt toch de onrechtvaardige daad van den win-
ner niet goed. Hij neemt tot zich een deel van 't
aardische goed, geheel ongeveendredigd aan den ver-
richtten arbeid, en tot nadeel van honderden of du-
zenden anderen.

Allermeest loopt dit in 't oog bij de Staatsloterij.
Een man trekt de 100,000 andere duizenden brach-
ten het bijeen. Tegen die Staatsloterij strijden wij
als Gereformeerden en anti revolutionairen als één
man. Reeds is een wetsontwerp in uitlicht gesteld
door ons ministerie om te komen tot geleidelijke
afschaffing. Bravo! Flink zoo, zeggen wij. Weg met
zulk onrechtvaardigheid!

Maar onder dit braverogep door (waaraan
wij toch zeker allen meedoen?) slaapt ongemerkt op
kleiner schaal het kwaad voort. Neen, spelen in
de Staatsloterij, daar schrikken wij van. Dat is te
wereldsch, te ongewoon. Maar een lot op een
hoeve op een paard en rijtuig bij gelegenheid van
de paardenmarkt. Dat is een kleinigheid! Als het
zoo n.a.righeid blijft, laten de vaders het begaan,
of door er misschien zelf aan mee doen.

Geheel ten onrechte hebt gij een *wereldsch ver-
schil* gemaakt tusschen de Staatsloterij en de parti-
culiere verloting. Er is slechts een *grauvel* ver-
schil, een onderscheid van meer of minder. En 't
is zeer de vraag, zoo mij de vraag gesteld werd,
wie van deze beide ik het verderfelijkt acht, of
mijn oordeel niet van velen over verschillen zou
Daar houden wij ons echter niet mede op. Wij
weten nu, dat alle loterij van de spelbank te
Monaco af — waar 't gaat om duizenden gulden
in een inzet; waar talloze menschen arm zijn ge-
worden; waar velen uit wanhoop zich een kogel
door het hoofd velen — tot de kleinste particu-
liere verloting toe, ons in beginsel gelijkij schuil-
dig stellen aan het eerste, derde en achtste gebod
van Gods heilige Wet.

Ook hierbij kunnen wij het nog niet een laten.
De Wet spreekt ook nog van het begeren. Gij
gult niet begeren, wat uwa naasten is. Is dan de
loterij niet een zonde der begerijelijkheid? 't Hoort
zeggen: *niet begeren* is niet verboden. Zeker
niet. Bidden is begeren, en dat is het voortnaam-
ste goed werk. Laat uwe begeren in alles, door
bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden
bij God. Wij mogen tijdelijken en geestelijken
nooddrift begeren; den man een gade, de vrouw
een liefhebber echtgenoot; de getrouwen een
godvrezend kroost. Maar wat gij ook begeert,
nimmer moogt gij in uw begeren de naasten liefde
schenden, de belangen van uw naasten aanranden.
En dit nu geschiedt in de loterij.

Immers, wie een lot koopt, hoopt, begeert te
winnen, en dit begeren sluit in den wensch, dat
de naaste verliest. De winst kan aan den ene
niet ten deel vallen zonder het verlies van den an-
der. Als ik dus beger te winnen (en daarom
is het elk speler te doen) moet ik begeren, dat
een ander schade lijde.

Nu zou het mij niet verwonderen, zoo sommige
lezers de opmerking maken, dat dit ook in vele
andere gevallen plaats heeft. Ik heb in dit ver-
band reeds wel een hooren spreken van de aan-
bestellingen in onzen tegenwoordigen tijd. Elk in-
schrijver begeert het werk. Toch kan slechts aan
een het worden opgedragen. Als hij het nu zelf
begeert, ligt daarin de wensch, dat het niet aan
een ander gegund wordt.

Wie hier goed onderscheidt, leert goed. Het
gehoed van de naastenliefde eischt niet, dat wij
het kw de voor ons zelve zoeken. God gebiedt
ons onze naasten lief te hebben als ons zelve.
Begeren nu iemand niet een werk voor zich, dan
brengt dat volstrekt niet met het eerzuchtig be-
nemen van den naaste. Tegengesteld dat werk
staan alle aannemers. Elk mag er zelfs om bid-

den, aan God overlatende, aan wien het zal worden
opgedragen.

Het ijdel loten is dus in strijd met niet minder
dan vier geboden van de Wet des Heeren, n.l.
het eerste, derde, en achtste en tiende gebod.
Woude het dan in onze kringen besteden met
kracht en zij de heerlijke belijdenis de onze aurs
insettingen zijn mij gezongen geweest ter plaatse
mijner vreemdelingschap. Ik heb mijne voeten
geveerd van alle kwade paan. Uw Woord heb
ik niet vergeten.

Hier spreekt de wijsheid der oude Gerefor-
meerde praedicianten.

Het *Zeemische Kerkblad* verdient lof, dat het
op zoo degelijke wijze ons volk waarschuwt
tegen een zonde, die in onzen tijd haast over
hand toeneemt.

Het groote gevaar voor ons christen volk zit
niet in de staatsloterij, ook al zijn we dank-
baar dat de Regering haar wil afschaffen, maar
in de particuliere verloting.

En daartegen moet even ernstig als tegen de
staats loterij de strijd worden aangebonden.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen, door Ds J. H.
HOUTZAGERS, van den heer P. v. Weert te
Leiden, gevonden in de collectie Geref. Kerk
C f 1.

D. HULLEMAN,

Kootwijk.

Pewingscheester.

Officiële Berichten.

De Verzorging naar Art. 13 D. K.

De Deputaten voor de Hulpbeh. Kerken in
Zuid-Holland (Art. 11 en 13 D. K.) dringen er
bij hun Kerken ten zeerste op aan, dat zij de
vragen van de Deputaten, door de Synode van
1902 voor deze zaak benoemd en per circulaire
aan de Classen toegezonden, beantwoorden en
wel zoo nauwkeurig mogelijk. Zullen toch deze
Broeders volgens hun opdracht aan de Synode
voor deze zoo gewichtige zaak een regeling
voorstellen — hetzij een geheel nieuwe of de
tegenwoordige, min of meer gewijzigd — dan
moeten alle Kerken medewerken om de noodige
inlichtingen te verstrekken. Zonder deze aan-
woorden kan er, gelijk te begrijpen is, geen
regeling ontworpen worden.

Ook behoort geen der kerken — ook zij die
een eigen Fonds mochten hebben of misschien
de tegenwoordige wijze van uitvoering van art.
14 D. K. de meest gewenschte vinden — be-
zwaar te hebben om te antwoorden, daar de
lijnen voor de ontwerp regeling in art. 145 en
147 van de Synode in 1902 aan de Deputaten
zijn aangegeven, en hunne concept regeling een
halfjaar voor de e.k. Synode ter kennis van de
Kerken moest worden gebracht.

Mogen de broeders in hun voorarheid geluk-
kig slagen, opdat de komende Synode een ge-
schikte regeling kan treffen.

Namens Dep. voornoemd,
E. DOUMA Voorz.

L. S!

De kerkeraad van Hoogeveen deelt aan alle
Geref. kerken in den lande, en bijzonderlijk
aan de Geref. kerken der drie provincien
Groningen, Drenthe en Overijssel mede, dat Ds.
D. K. Wielenga, mis. predikant, D.V. 16 April
uit ons vaderland vertrekt, reisende over Italië
naar Java en verder naar Soemba.

De kerkeraad verzoekt voor dezen broeder
en zijne gade de voorbede in één der diensten
op Zondag 17 April. Make de Koning der
kerke deze uitzending dienstbaar tot eer Zijns
Naams en tot de komst Zijns Koninkrijks.

Namens den kerkeraad van Hoogeveen:

Ds. T. OEGEMA, praesit.
A. COELINGH, scriba.

Mochten wij een 14 tal jaren geleden, in ge-
hoorzaamheid aan Gods Woord, breken met de
Synodale reglementen en inzettingen, de Heere
deed het niet ontbreken aan bewijzen Zijner
gunst en goedheid, door ons in staat te stellen
een kerkgebouw met predikantswoning te doen
verrijzen.

Weldra deed zich de behoefte gevoelen aan
een Kerkorgel, om het Psalmgezag der gemeente
te leiden. Ook hierin betoonde de Heere ons
zijn gunst; door de overvaardigheid der Gemeente
werden wij in staat gesteld ook in deze behoefte
te voorzien.

En nu, waar de Gemeente zich steeds uit-
breidt en in ledental toeneemt en taedere
arbeid vereischt; en met het oog op den nood
des tijds, waar ongelof en wereldzin zich steeds
driester openbaart; werd het voor Leemar en
Opiniers der Gemeente meer en meer behoefte
om na ernstig overleg en onderlinge bespreking
de Gemeente voor te stellen, in hoeverre het
hare goedkeuring kon wegdragen, over te
gaan om uit te zien naar een 2e Dienaar des
Woords.

Dientengevolge mochten wij de Gemeente uit-
noodigen om op Paaschmaandag naar te komen,
om na broederlijke besprekingen ten slotte te
besluiten over te gaan tot de keuze van een
2e Dienaar des Woords. Schenke de Heere
daarover Zijnen onmisbaren zegen, en doe Hij
ons weldra de man naar Zijn keuze vinden;
en stelle Hij door Zijne genade de Kerk aan
deze plaats tot een rijkjen zegen.

Namens den Raad der Ger. Kerk

van Zwijndrecht.

Ds. A. KNOLL, Praesit.

W. VILGENTHART, Scriba.

HOOGVEEN, 11 April. Paaschmaandag was
onze geliefde broeder Ds. K. Wielenga,
missionair predikant voor Soemba, voor 't laatst
in ons midden. Zijn Eerw. sprak naar aanleiding
van Openb. 6: 1-2, en nam daarna met een
kort hartelijk woord afscheid van de kerk, die
hem beriep en uitdrukt, zich met bijzondere
nadruk in de voorbede aanbevelende.

Ds. Oegema sprak hem en zijne a.s. gade
nog een bemoeidigend woord toe, en de gemeente
zong staande Ps. 134: 3. Ook nu was het,
evenals de dag van bevestiging en intrede, een
heerlijke ure.

Ruste des Heeren rijke zegen verder op dezen
broeder en zijn werk.

Namens den kerkeraad van Hoogeveen:

Ds. T. OEGEMA, praesit.

A. COELINGH, scriba.

DUISBURG.

Met hartelijken dank ontvangen: 1/2 coll. der
Geref. kerk van Koevorden / 4 25; coll. der
Geref. kerk van Zwolle / 31.16; jaarl. gift van
de Geref. kerk van Scherpenzeel / 2; gift van
de Geref. kerk van Fraenker / 2.50; gift van

S. Groot San. te Enkhuisen / 2.50; gift van
N. Groot San. te Enkhuisen / 5.

Blijve 't zoo voortgaan, dan broeders zal een
predikant der Geref. kerk den arbeid te Duis-
burg in de Rijnprouvinc kunnen beginnen.
Dat geve God!

A. VAN DER SLUIS.

Renkum, 12 April 1904.

Buitenland.

N-Amerika. Revisie der liturgie in de Reformed Church.

In de Gereformeerde kerk van N-Amerika
is, sedert het jaar 1900, de verandering der
liturgie aan de orde gesteld. Het blijkt weder
opnieuw, dat zij, die op wijziging der belijdenis
of op verandering der formulieren aandringen,
steeds personen zijn, die met de Gereformeerde
leer gebroken hebben en die daarom geen
verdere ontwikkeling onzer heerlijke belijdenis
op het oog hebben, maar veeleer zoeken terug
te keeren tot dwalingen, die de vaders, na
langen strijd, reeds lang geleden verwierpen.
Het komt daardoor aan den dag, dat wanneer
deze hun opzet konden doorrijven, de kerk des
Heeren niet verder gebracht, of dieper
ingeleid in de verborgenheden des geloofs, maar
in het gunstige geval teruggeleid zou worden
tot het standpunt waarop zij voor haar strijd
met de dwaling stond.

In dit alles werden wij bevestigd doordat
een door de Synode der Reformed Church van
N-Amerika beroemd Comité de derde vraag
in het formulier, om de kleine kinderen te
doopen, wil veranderen.

Thans luidt die vraag aldus: „of gij niet
belooft en u voornemt, deze kinderen, als zij
tot hun verstand zullen gekomen zijn, een iegelijk
de zijnen, waarvan hij vader of getuige is, in de
voorbede leer naar uw vermogen te onderwijzen
of te doen en te helpen onderwijzen?”

Mer stelt nu voor, deze vraag aldus te lezen:
„Belooft gij deze kinderen te onderwijzen in
de waarheden van Gods Woord en in den
weg des heils door Jezus Christus onzen Heer,
voor hen te bidden en hen te leeren bidden,
en hen op te voeden naar de genade die God
u geeft, om nuttig te zijn in deze wereld en
gelukkig in de toekomstende.”

Wanneer men deze vraag leest zal men den
indruk krijgen, dat zij ernstiger klinkt dan de
vraag die thans gedaan wordt. Het aandrigen,
dat men voor zijn kinderen zal bidden en dat
men ze zal leeren bidden, is zoo vroom. „Daar
komt het toch maar op aan,” zal menigeen
denken. Doch als men de zaak wat meer van
nabij beziet, zal men moeten toestemmen, dat
dit alles slechts schijn is.

De nieuwe vraag is zoo gesteld, dat een
Methodist of Remonstrant die evengoed beant-
woorden kan, als een Gereformeerde. In de
vraag die tegenwoordig gedaan wordt, verplicht
zich de doopvader of getuige, dat hij zijn kind
zal opvoeden in de leer die in „Christelijke
kerk alhier”, dat is in de plaatselijke Gerefor-
meerde kerk, geleerd wordt. Onze vaders
hebben deze vraag opzettelijk zoo gesteld, opdat
men niet zou belijden in het algemeen de
Christelijke leer te zijn toegedaan, want dit
deden de Remonstranten ook, doch opdat men
zou uitspreken, dat men datgene wat de plaats-
elijke Gereformeerde kerk leerde, beaamde en
zijn kinderen wilde inprenten. Wanneer men
nu daarvoor in de plaats stelt, dat men instem-
ming met de Christelijke leer in het algemeen
betuigt, is dit een schrede achterwaarts.

Het verlijdt ons zeer, dat de *Hopel* dit even-
eens aldus inzet en daarover aldus schrijft:

„De hervorming heeft eene groote verandering
teweg gebracht in de belijdenis der Kerk. Het
is waar, zij heeft Gods Woord op den kande-
laar geplaatst, maar zij heeft tevens haar geloof
beleden in geschriften, waarin zij hare onder-
werpelijke opvatting van Gods Woord heeft
neergelegd. De herziene vraag ignoreert die
geschiedenis geheel en al en verwacht van de
ouders, dat zij de kinderen zullen onderwijzen
in de waarheden van Gods Woord en in den
weg der zaligheid. Die vraag kan worden be-
antwoord niet alleen door Gereformeerden, maar
ook door Lutheranen, Methodisten, Baptisten
enz. enz. Ieder ketter immers beroept zich op
Gods Woord. Stonden wij nog in het begin
der Christelijke Kerk, toen de waarheid nog
niet verder ontwikkeld was, dan zou er op dit
gedeelte der vraag niets aan te merken zijn.
Maar zijn al de geestelijke oorlogen die de
Kerk heeft moeten voeren tegen al die dwaal-
geesten, die haar zochten te verwoesten, te
vergeefsch geweest? Kunnen wij het wiel der
geschiedenis eenvoudig terugdraaien en moeten
wij opnieuw een begin maken met de ontwik-
keling der waarheid? Zonder twijfel is het
verkeerd, te meenen, dat Gods Geest alleen in
vroegere dagen gewerkt heeft, maar even ver-
keerd is het, te meenen, dat Hij eerst nu
begint met Zijn werk, en dat geheel de ge-
schiedenis van vroeger niets heeft te voorrijen
gebracht dan pijn. Het schijnt echt pro-
testantisch te zijn, wanneer men van ouders
verwacht, dat zij hunne kinderen zullen onder-
wijzen in de waarheden van Gods Woord, en
toch is het niet zoo. Protestanten hebben altijd
hun geloof beleden en catechismen geschreven
ten behoeve der jeugd. De herziene vraag
maakt van de voorbede leer geen gewag, maar
stelt de ouders, die soms weinig bekend zijn
met de waarheden van Gods Woord, onmiddel-
lijk voor dat Woord zonder ook maar in de
verte te denken aan hetgeen de Kerk reeds in
dat Woord gevonden heeft. Die nieuwe vraag
helpt de belijdenis kerk af te breken en a.n
een Christendom boven geloofsverdeelheid den
weg te bereiden. Mag dat? Kunnen echte
Gereformeerden het aanzien, dat men de ver-
plichting der ouders zoo algemeen maakt, dat
een ieder zijne kinderen kan leeren naar het
goeddunken van zijn hart?”

De vraag kwam echter bij ons op, of de
Hopel het hierbij kan laten? De commissie die
deze verandering der liturgie voorstelt, heeft nog
andere wijzigingen voorgedragen, die eveneens
zeer diep ingrijpen. Zoo wil zij, dat de uitdruk-
king „in zonde ontvangen en geboren”, zal ver-
vangen worden door de woorden „zondig van
nature”. Nu togt het waar zijn dat dit op het
zelfde neer komt, doch er zullen menschen ge-
vonden worden, die de erischuld en de erfzonde
loochenen en toch willen erkennen dat zij zondig
zijn van nature, omdat zij ineenen dat zij in
zulk een toestand niet geboren werden, maar
daarin door eene zondige omgeving geraakt
zijn. Zij die zulk een gevoelen toegedaan zijn,
moeten dan ook den kinder doop verwerpen.
In elk geval kan de nieuw voorgestelde uitdruk-
king misleid worden; die welke in ons doop-
formulier voorkomt is niet alleen letterlijk aan
de Schrift ontleend, maar voor geen dubbele uit-
legging vatbaar.

Nog bedenkelijker is het dat de commissie voor-

stelt om uit het formulier voor den Doop van
bejaarde personen *weg te laten* de betuiging, dat
men is „een kind des toorns van nature, ten goede
gansch onbekwaam, geneigd tot alle kwaad.”
Hierdoor blijkt het, dat men de leer van de
geheele verdorvenheid der menschelijke natuur
wenscht prijs te geven. Dat hiernede een fun-
damenteel stuk wordt geloofchend, behoeft geen
betoog voor wie in de Schrift en de belijdenis
der Gereformeerde kerken geen vreemdeling is.
Dat wanneer dit stuk valt, de stukken van weder-
geboorte, bekeering, verzoening door het bloed
des kruises, de werking van den Heiligen Geest
enz. enz. eveneens hunne betekenis verliezen,
is duidelijk voor een ieder, die een oogenblik
nadenken wil.

De revisie der formulieren is sedert 1900
in de Gereformeerde kerk van Noord-Ame-
rika aan de orde. De Generale Synode van
dat jaar benoemde een comité, om de for-
mulieren van bevestiging, en een om die voor
den Doop te herzien. De rapporten der comité's
werden door de Synode van 1901 geamendeerd
en daarna aangenomen. Doch daarmee was
de zaak nog niet uit. Immers de Synode zond
het